

УДК 336.71(477)

Наталія ПЕНКАЛЬ

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Розглянуто банківський сектор фінансового ринку України з метою визначення сильних і слабких сторін його функціонування. Обґрунтовано перспективи розвитку банківського сектору. Проаналізовано ринок банківських послуг за всією структурою сегмента, а також за окремими провідними банками, які віднесені Національним банком України до першої групи. Виявлено тенденції зміни основних показників діяльності банків. Визначено перспективні напрямки діяльності банків, які розвиваються не залежно від впливу економічної кризи.

Ключові слова: активи, банк, банківська система, власний капітал, зобов'язання, депозит, кредит, пасиви.

Наталья ПЕНКАЛЬ

Анализ банковского сектора и его влияние на стабильность финансового рынка

Рассмотрен банковский сектор финансового рынка Украины с целью определения сильных и слабых сторон его функционирования. Обоснованы перспективы развития банковского сектора. Осуществлен анализ рынка банковских услуг по всей структуре сегмента, а также по отдельным ведущим банкам, которые отнесены Национальным банком Украины к первой группе. Выявлены тенденции изменения основных показателей деятельности банков. Определены перспективные направления деятельности банков, развивающихся независимо от влияния экономического кризиса.

Ключевые слова: активы, банк, банковская система, собственный капитал, обязательства, депозит, кредит, пассивы.

Natalija PENKAL

Analysis of the banking sector and its impact on financial market stability

Introduction *The state of the financial services market in Ukraine today does not meet the needs of the economy in full and not a precondition for economic growth, as is the case in many other countries. The emergence of serious competitors in the domestic market is inevitable as the country aimed at European integration, with 45 million people and significant economic potential, the level of non-financial institutions and the range of services provided by them is quite low.*

Purpose. *Analyze the banking sector of the financial market Ukraine to identify strengths and weaknesses.*

Methods. *Use of economic and statistical analysis in the study analysis and assessment of current trends.*

Results. *The analysis of the main indicators of banks Ukraine. The dynamics of the number of banks in Ukraine, the dynamics of equity banks structure dynamics obligations dynamics of deposits banks Ukraine businesses and individuals. The development of the resource base of banks Ukraine, Dynamics of the structure of liabilities of banks and other.*

Conclusion. *The analysis and the figures obtained make it possible to conclude that today the crisis negative impact on the majority of financial institutions. Result and effects of political and economic crisis is difficult to predict, but they have a serious negative impact on the economy of Ukraine.*

Key words: *asset, bank, banking, equity, liabilities, deposit, loan liabilities.*

JEL Classification: E630, G100, G210.

Постановка проблеми. Серед недержавних фінансових інститутів в Україні найбільшого поширення отримали банки, створення ж кредитних спілок, трастових компаній та інвестиційних фондів ще не набуло бажаних темпів. Тому в результаті лібералізації фінансового ринку найпершим має бути трансформований банківський сектор як найбільш розвинутий та найменш ризиковий, саме на цьому ринку необхідно очікувати на прихід іноземних конкурентів. Вітчизняний банківський ринок є поки що неконкурентоспроможними, ізольованими, а отже, неготовим увійти до глобальної фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню розвитку банківської системи присвячені праці И. Ансоффа, С. Питера Роуза, Дж. мл. Синки, К. Сіо, Г. Фетисова, О. Вовчак, О. Васюренка, О. Дзюблюка, А. Єпіфанова, Г. Карчевої, В. Коваленко, І. Лютого, С. Науменкової та інших вітчизняних і зарубіжних вчених.

Метою статті є аналіз банківського сектору фінансового ринку України для визначення сильних і слабких сторін, а також перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування ефективного діючого ринку фінансових послуг, і особливо банківсько-

го сектору, є нагальною потребою в Україні, оскільки від ступеня досконалості та стабільності механізму його функціонування залежатиме конкурентоспроможність вітчизняного фінансового ринку. Від того, в руках яких фінансових інститутів – вітчизняних чи іноземних, будуть зосереджені фінансові ресурси України, значним чином залежатиме і фінансова безпека та незалежність нашої країни.

З метою забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи банки мають вживати заходів щодо підвищення рівня капіталізації, зниження рівня ризиковості здійснюваних операцій, формування в необхідному обсязі резервів під ризики за активними операціями, поліпшення якості активів і пасивів, забезпечення їх зростання, оптимізації витрат і доходів, підвищення ефективності діяльності.

Основні відмінні риси банків у контексті впливу на стабільність фінансового ринку полягають у наступному: існування депозитів одночасно як боргових зобов'язань і джерел фінансування; складність оцінювання загального ступеня загрози діяльності банку; відмінність між строками погашення кредитних ресурсів з боку клієнтів і залучення депозитів. Крім того, банки можуть використовувати депозитні ресурси для різноманітних фінансових потреб. Депозити

за своєю природою відрізняються від інших видів боргових зобов'язань тим, що основна їх частина, в разі банкрутства банку, завдяки депозитним гарантійним схемам може бути повернена в найкоротший термін.

Сьогодні банківська система України є одним із найрозвинутіших елементів господарського механізму, оскільки її реформування було розпочате раніше за інші сектори економіки, що визначалося ключовою роллю банків у вирішенні завдань переходу до ринку. На сьогодні в країні діє дворівнева банківська система, яка складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені та діють на території України, у тому числі експортно-імпортного банку України та спеціалізованого Ощадного банку України [1].

Національний банк України є центральним банком, який проводить єдину державну грошово-кредитну політику з метою забезпечення стабільності національної грошової одиниці.

Банки створюються у формі публічного акціонерного товариства або кооперативного банку [1]. Свої функції реалізують через виконання таких операцій, як залучення коштів

підприємств, установ, організацій, населення на депозитні, вкладні рахунки та недепозитні залучення коштів, кредитування суб'єктів господарської діяльності та громадян, вкладання у цінні папери, формування касових залишків і резервів, формування інших активів: касове та розрахункове обслуговування народного господарства, виконання валютних та інших банківських операцій.

Проаналізуємо динаміку кількості банків в Україні у 2010–2014 рр., яка представлена на рис. 1.

Як видно з рис. 1, у 2014 р. спостерігалось зменшення кількості банків з іноземним капіталом до 49 банків, порівняно з 53 банками у 2013 та 2012 рр. та, відповідно, збільшилась кількість вітчизняних банків. Також зменшилась кількість банків із 100-процентним іноземним капіталом з 22 у 2013 р. до 19 – у 2014 р. Зміни зазнала і частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків: вона зменшилась від 41,9% у 2011 р. до 32,5% – у 2014 р. [2].

Варто зазначити, що на зменшення частки іноземного капіталу в українській банківській системі вплинуло інтенсивне зростання кількості вітчизняних банків, пов'язане зі

Рис. 1. Динаміка кількості банків в Україні у 2010–2014 рр. [2]

згортанням свого бізнесу іноземними банками у зв'язку з несприятливим економічним середовищем та нестабільною політичною й економічною ситуацією в країні.

Проаналізуємо динаміку власного капіталу першої групи банків України, які визначені Національним банком України (табл. 1).

Аналіз динаміки власного капіталу банків, які належать до першої десятки, показує, що він зріс у 2014 р. порівняно з попередніми аналізованими роками. Так, високі темпи зростання власного капіталу свідчать про те, що банки ефективно формували та розподіляли прибуток, отриманий в основному від надання позичок.

Відмінною рисою банку, яка характеризує його як фінансового посередника, є відносно невелика питома вага власних коштів. Натомість, визначальна роль у формуванні його ресурсного потенціалу відведена зобов'язанням.

Динаміка структури зобов'язань українських банків у 2010–2014 рр. відображена на рис. 2.

Така структура зобов'язань банків показує, що основою формування ресурсної

бази банків до кризи були депозитні ресурси, зокрема кошти юридичних і фізичних осіб. Наразі найбільшу частку займає субординований борг, який збільшився у 2014 р. майже на 20% порівняно з попереднім періодом.

Щодо загального обсягу зобов'язань, то він з кожним роком зростає. Так, у 2014 р., порівняно з попереднім, зобов'язання банків зросли на 83746 млн. грн. (7,72%) і становили 1168655 млн. грн., а у 2013 р., порівняно з 2012 р., зобов'язання зменшились на 848493 млн. грн. (-88,66%). Динаміка зобов'язань провідних банків першої десятки проілюстрована в табл. 2.

У загальному підсумку, за аналізований період зобов'язання банків України зростають, винятком є "ПриватБанк".

Основою зобов'язань українських банків є депозити громадян та юридичних осіб. Динаміку залучення депозитів банками України юридичних та фізичних осіб у 2010–2014 рр. ілюструє рис. 3.

Динаміка залучення депозитів провідними банками України впродовж 2010–2014 рр. показана у табл. 3. Вона свідчить

Таблиця 1
Динаміка власного капіталу провідних банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Банк	Рік					Темп приросту, %			
	2010, млн. грн.	2011, млн. грн.	2012, млн. грн.	2013, млн. грн.	2014, млн. грн.	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013
1. "ПРИВАТБАНК"	11880	16747	18301	20312	22696	40,97	9,28	10,99	11,74
2. "ОЩАДБАНК"	16626	17647	18118	20456	22749	6,14	2,67	12,90	11,21
3. "УКРЕКСІМБАНК"	17454	17729	17856	18083	13536	1,58	0,72	1,27	-25,14
4. "ДЕЛЬТА БАНК"	6075	1449	3010	3325	4750	-76,14	107,68	10,46	42,86
5. "ПРОМІНВЕСТБАНК"	4590	5082	5273	5384	6075	10,72	3,77	2,10	12,83
6. "UniCredit" ("УКРСОЦБАНК")	6570	6608	7657	8668	6239	0,57	15,88	13,20	-28,02
7. "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"	6441	6472	6346	7237	6148	0,48	-1,95	14,04	-15,05
8. "АЛЬФА-БАНК"	3121	4075	4100	4199	3510	30,56	0,61	2,41	-16,41
9. "ВТБ-БАНК"	4343	4057	4051	3207	5088	-6,58	-0,15	-20,83	58,65
10. "НАДРА"	4794	4029	4030	4032	3386	-15,96	0,02	0,06	-16,02

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ

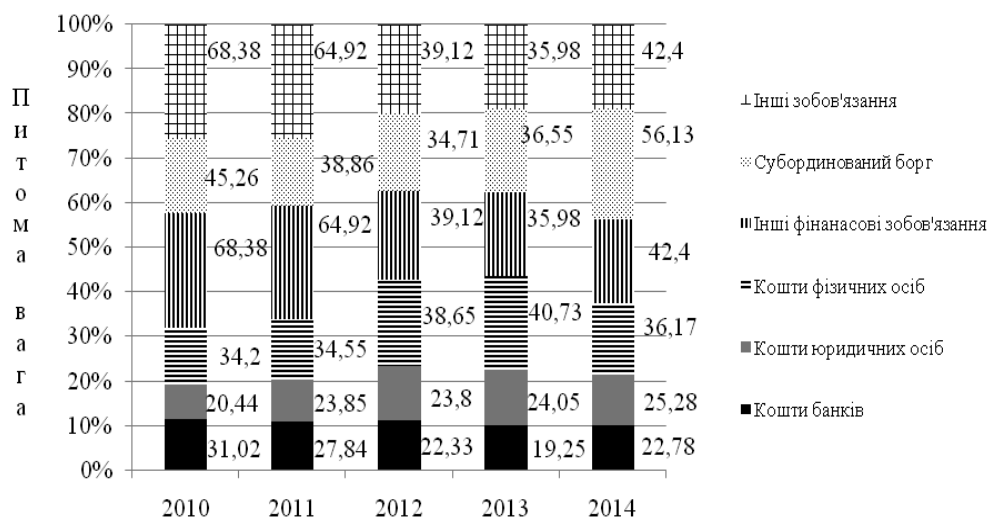

Рис. 2. Структура зобов'язань банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Таблиця 2

Динаміка зобов'язань у розрізі провідних банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Банк	Рік					Темп приросту, %			
	2010, млн. грн.	2011, млн. грн.	2012, млн. грн.	2013, млн. грн.	2014, млн. грн.	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
1. "ПРИВАТБАНК"	101557	128371	154128	194179	181889	26,41	20,06	25,99	-6,33
2. "ОЩАДБАНК"	42392	56374	67877	83113	105354	32,98	20,52	22,45	26,76
3. "УКРЕКСІМБАНК"	55717	57374	70093	76266	112464	2,97	22,17	8,81	47,46
4. "ДЕЛЬТА БАНК"	13190	21767	26832	51973	55553	65,03	23,27	93,70	6,89
5. "ПРОМІНВЕСТБАНК"	30023	33079	36045	34353	46581	10,18	8,97	-4,69	35,59
6. "UniCredit" ("УКРСОЦБАНК")	35033	33599	31173	34389	42020	-4,09	-7,22	10,32	22,19
7. "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"	48659	44876	41348	36223	40711	-7,77	-7,86	12,39	12,39
8. "АЛЬФА-БАНК"	23473	23889	21488	25094	33184	1,77	-10,05	16,78	32,24
9. "ВТБ-БАНК"	28801	33011	30161	22079	31415	14,62	-8,63	-26,80	42,28
10. "НАДРА"	22428	22710	23655	27084	32492	1,26	4,16	14,50	19,97

про позитивну тенденцію в цьому напрямку, винятком є "Надра Банк" та "Дельта Банк", які віднесено до категорії неплатоспроможних рішенням правління НБУ від 5.02.15 та 2.03.15 відповідно.

Однак розгляд лише структури та динаміки власного капіталу і зобов'язань банку

не дає можливості здійснити чіткий аналіз кількісних і якісних змін ресурсної бази банків, оскільки потребує врахування й інших показників (ВВП країни, регулятивного капіталу тощо).

На основі даних, наведених у табл. 4, розглянемо основні тенденції зміни ре-

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ

Рис. 3. Динаміка депозитної бази банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Таблиця 3
Динаміка залучених депозитів провідними банками у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Банк	Обсяг депозитного портфеля, млн. грн.					Темп приросту, %			
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2014/2013
1. "ПРИВАТБАНК"	75183	91842	106342	133551	141338	22,16	15,79	25,59	5,83
2. "ОЩАДБАНК"	24421	38585	39399	46341	55368	58,00	2,11	17,62	19,48
3. "УКРЕКСІМБАНК"	27332	31682	44841	42970	60126	15,91	41,53	-4,17	39,92
4. "ДЕЛЬТА БАНК"	6728	10353	17198	36126	35628	53,88	66,12	110,06	-1,38
5. "ПРОМІНВЕСТБАНК"	19482	16507	13986	13898	13683	-15,27	-15,27	-0,63	-1,55
6. "UniCredit" ("УКРСОЦБАНК")	15337	17708	18370	21419	22501	15,46	3,74	16,60	5,05
7. "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"	28342	27635	27804	26419	28800	-2,49	0,61	-4,98	9,01
8. "АЛЬФА-БАНК"	9653	12174	14376	15831	18061	26,12	18,09	10,12	14,09
9. "ВТБ-БАНК"	8085	11936	12120	11148	7900	47,63	1,54	-8,02	-29,13
10. "НАДРА"	7782	8667	8741	13052	11001	11,37	0,85	-9,21	-15,71

сурсної бази банків у 2010–2014 рр. Аналіз показує, що відбулося стійке зростання показників, які характеризують кількісне нарощення ресурсної бази банків. Іншими словами, тенденція збільшення обсягу пасивів банківської системи відповідала тенденції зростання обсягу ВВП. Загалом за згаданий період пасиви банківської системи зросли

на 71,55 в.п. Слід зазначити, що позитивною тенденцією є зростання відношення власного капіталу до ВВП (12,72% – у 2010 р., 11,94% – у 2011 р., 12,06% – у 2012 р., 13,24% – 2013 р. та 23,20% – у 2014 р.).

Значення нормативу адекватності регулятивного капіталу у 2013 р., порівняно з 2012 р., зросло на 0,2 в.п. – до 18,26%,

Таблиця 4

Розвиток ресурсної бази банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Показник	Рік					Абсолютне відхилення, млн. грн.				Темп приросту, %			
	2010	2011	2012	2013	2014	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2014/ 2013
Валовий внутрішній продукт, млн. грн.	1082,6	1302,1	1411,2	1454,9	1566,7	219,5	109,1	43,7	111,8	20,28	8,38	3,10	7,68
Пасиви, млн. грн.	942083	1054272	1127179	1277509	1316718	112189	72907	150329	39209	11,91	6,92	13,34	3,07
Власний капітал, млн. грн.	137725	155487	170196	192599	148063	17762	14709	22403	-44536	12,90	9,46	13,16	-23,12
Питома вага власного капіталу у пасивах, %	14,62	14,75	15,1	15,08	11,24	0,13	0,35	-0,02	-3,84	0,89	2,37	-0,13	-24,46
Зобов'язання, млн. грн.	804358	898785	956983	1084910	1168655	94427	58198	127927	83745	11,74	6,48	13,37	7,72
Питома вага зобов'язань у пасивах, %	85,38	85,25	84,9	84,92	88,75	-0,13	-0,35	0,02	3,83	-0,15	-0,41	0,02	4,51
Власний капітал/ВВП, %	12,72	11,94	12,06	13,24	23,20	-0,78	0,12	1,18	9,96	-6,13	1,01	9,78	75,23
Зобов'язання/ВВП, %	74,3	69,03	67,81	74,57	74,60	-5,27	-1,22	6,76	0,03	-7,09	-1,77	9,97	0,04

проте у 2014 р. знизилось до 15,60%. Станом на 01.08.2015 р. цей показник становив 14,80 % (таке зниження спричинене кризовими явищами в економіці України) [2].

Зауважимо, що значення нормативу Н2 для діючих банків має становити не менше 10%, а для банків, що розпочинають операційну діяльність протягом перших 12 місяців діяльності, – не менше 15%; протягом наступних 12 місяців – не менше 12%; надалі – не менше 10%. Дотримання нормативу Н2, навіть в умовах фінансово-економічної кризи, є досить важливим, оскільки це означає, що забезпечується реалізація захисної функції власного капіталу.

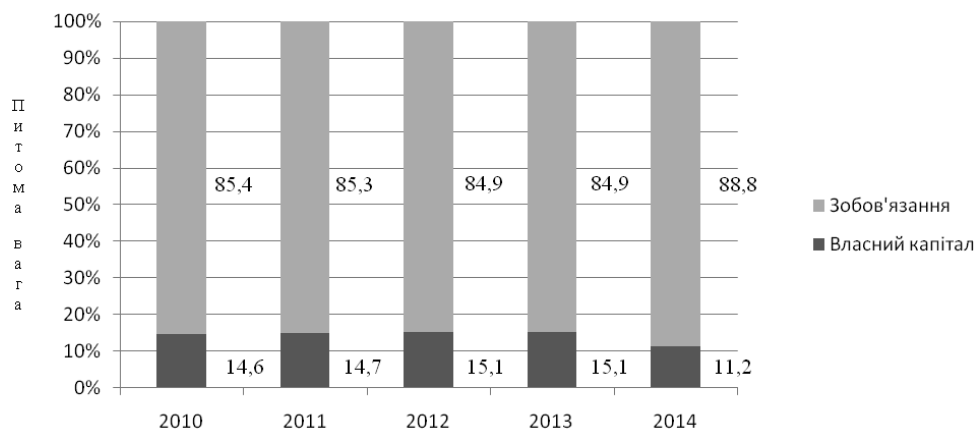
У процесі аналізу пасивів важливо визначити співвідношення власного капіталу і зобов'язань з урахуванням тенденцій їх зміни (рис. 4).

Як видно з рис. 4, за 2010–2014 рр. структура пасивів суттєвих змін не зазнала. Питома вага зобов'язань у пасивах залишалась досить значною –85,38% – 2010 р., 85,25% – 2011 р., 84,90% – 2012 р., 84,92% – 2013 р. та 88,80% у 2014 р. Частка власного капіталу у 2014 р. знизилась на 3,9 в.п. (за рахунок переважання темпів приросту зобов'язань над темпами приросту капіталу) і склала 11,20%, у 2013 та 2012 рр частка власного капіталу не змінювалась і становила 15,10%.

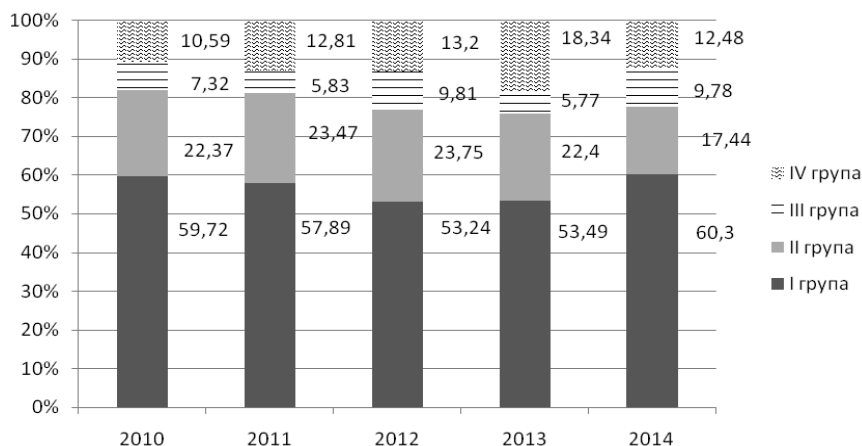
Аналізуючи розподіл активів української банківської системи за групами банків (рис. 5) можна зробити висновок про те, що основна маса активів перебуває у банках першої групи.

В умовах фінансової нестабільності часто спостерігається тенденція зростання

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ

Рис. 4. Динаміка структури пасивів банків України у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]

Рис. 5. Розподіл активів української банківської системи

за групами банків у 2010–2014 рр. [3; 4; 5; 6; 7]:

- група 1: активи більше 21000 млн. грн.; – група 3: активи більше 3000 млн. грн.;
- група 2: активи більше 6000 млн. грн.; – група 4: активи менше 3000 млн. грн.

відсоткових ставок за депозитами. Так, наприклад, в квітні 2014 р. середньозважена відсоткова ставка за депозитами у національній валюті склала 19,1%, в іноземній (долар США) – 8,0%, а в травні 2014 р. фізичним особам банки пропонували 18,9% за вклади у національній валюті (для порівняння – у травні 2013 р. – 17,0%) [33]. Ця тенденція призводить до здороження ресурсної бази банків, що впливає і на вартість кредитів.

У свою чергу, зростання цін на кредити робить їх малодоступними для багатьох суб'єктів економіки, що може призвести до скорочення обсягу активних операцій і, як наслідок, погіршити фінансове становище банків. З цього випливає, що банк не зацікавлений у занадто високому рівні процентних ставок, проте змушений підтримувати такий рівень, який буде привабливим для клієнтів (табл. 5).

Динаміка показників обсягу ВВП, доходів населення та банківських споживчих кредитів в Україні (2010–2014 рр.) [8; 9]

Показник	Рік				
	2010	2011	2012	2013	2014
Обсяг ВВП, млн. грн.	1082569	1316600	1408889	1454931	1566728
Доходи населення, млн. грн.	1101175	1266753	1459096	1529409	1531070
Обсяг споживчих кредитів, млн. грн.	122942	126192	125011	137346	135094
Відношення споживчого кредитування до ВВП, %	11,36	9,58	8,87	9,44	8,62
Відношення споживчого кредитування до доходів населення, %	11,16	9,96	8,57	8,98	8,82

Аналіз кредитів, наданих банками України резидентам, у розрізі секторів економіки дає змогу стверджувати, що провідні позиції щодо кредитування займають оптова та роздрібна торгівля, переробна промисловість та інші види кредитування (рис. 6).

На вартість кредитів також впливає структура залучених коштів клієнтів за строками. Так, кошти до запитання характеризуються високою динамічністю, їх використання для активних операцій банку пов'язане з

ризиком непередбачених платежів клієнтів. Строкові кошти мають більш сталий характер, їх можна прогнозувати. Фінансово-економічна нестабільність із високими темпами інфляції спричиняє переважання у структурі залучених ресурсів коштів на вимогу. Водночас, як довгострокове кредитування потребує наявності вільних строкових ресурсів. Проте зі стабілізацією і розвитком економіки відбуватиметься поступове зниження депозитних ставок і, відповідно, здешевлення

Рис. 6. Структура кредитів, наданих резидентам у розрізі секторів економіки у 2014 р. [8]

кредитів (що можна спостерігати у країнах з розвинутою економікою).

Також слід звернути увагу на високий рівень концентрації капіталу банківської системи України. Справа у тому, що на банки I групи (станом на 1.01.2015 р. їх налічувалось 16) припадає досить значна частка зобов'язань та власного капіталу у 2014 р. – 42,13% та 42,68% відповідно. Таким чином, ці банки відіграють головну роль у розвитку банківської системи й економіки, адже вони мають змогу кредитувати великі підприємства та проекти України. Цією групою банків у 2014 р. також було залучено майже 40% коштів юридичних та 42% коштів фізичних осіб, надано клієнтам більше 80% кредитів від загального обсягу по банківській системі. Така ситуація свідчить не лише про високий рівень концентрації капіталу банківської системи України, а й про процес монополізації ринку кредитних послуг великими банками.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного аналізу можна виокремити такі основні тенденції у формуванні та використанні ресурсів банками України у 2010–2014 рр:

- відбувається зростання показників, які характеризують кількісне нарощення ресурсної бази банків. Загальний обсяг пасивів банків зріс на 71,55 в.п. У їх структурі більше 88% становлять зобов'язання, решта припадає на власний капітал. Це характеризує банки як фінансових посередників, які для забезпечення своєї діяльності використовують переважно залучені кошти;

- основними напрямками розміщення коштів банків є кредити, надані суб'єктам господарювання та фізичним особам. Окрім цього, спостерігається тенденція до зростання вкладень банків у цінні папери, що свідчить про активізацію діяльності банків із різними фінансовими інструментами;

- у 2014 р. спостерігалось збільшення середньозважених відсоткових ставок як за депозитами, так і за кредитами у націо-

нальній валюті, ставки за вкладами та позиками у іноземній валюті також зросли;

- у структурі депозитної бази за 2014 р. переважають короткострокові ресурси: кошти на вимогу – 23,01% та строкові кошти – 76,99%, у результаті чого кредити переважно надають строком до одного року (38% – 2013 р.) та від двох до п'яти років (30% – у 2013 р.). Це уповільнює розвиток і здорожчує довгострокове кредитування, яке є досить вигідним для банку та необхідним багатьом суб'єктам економіки.

У сучасний період фінансової нестабільності загострюється проблема збалансованості строків залучення і розміщення коштів, адже простежується зменшення строкових коштів на рахунках клієнтів (на 9,43 в.п. у 2014 р. порівняно з попереднім роком). Водночас, сума вже виданих довгострокових кредитів не знижується.

На сьогодні наслідки кризи негативно позначились на діяльності більшості фінансових установ. Нагадаємо, що політично-економічна ситуація в Україні суттєво погіршилася з кінця листопада 2013 року, коли Уряд прийняв рішення про відмову від підписання Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі з Європейським Союзом. В результаті цього виникли політичні та соціальні протести, поєднані зі зростанням регіонального протистояння, що призвело до поглиблення вже існуючої в країні економічної кризи, зростання дефіциту державного бюджету та подальшого скорочення валютних резервів НБУ, що, в свою чергу, зумовило зниження суверенних кредитних рейтингів України. Задля врегулювання ситуації на грошово-кредитному ринку після девальвації гривні у лютому 2014 р. НБУ запровадив низку адміністративних обмежень на операції з обміну валют, а також оголосив про перехід на режим плаваючого курсу. Наслідки політичної та економічної кризи важко спрогнозувати, проте вони мають серйозний негативний вплив на економіку України.

Література

1. Про банки і банківську діяльність : закон України від 7.12.2000 р. № 2121-III із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-4&p=124774&p=1247733120691392>.

2. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.

3. Дані фінансової звітності банків України за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097_

4. Дані фінансової звітності банків України за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097_

5. Дані фінансової звітності банків України за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097_

6. Дані фінансової звітності банків України за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097_

7. Дані фінансової звітності банків України за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097_

8. Бюлетень Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13617293>.

9. Річні звіти Нацкомфінпослуг [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу : <http://www.nfp.gov.ua/734.html>.

December, 7) Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-4&p=124774&p=1247733120691392>.

2. Osnovni pokaznyky diyalnosti bankiv Ukrainy [Main indicators of banks in Ukraine]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807.

3. Dani finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrainy za 2010 rik [Index financial statements of banks in Ukraine in 2010]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

4. Dani finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrainy za 2011 rik [Index financial statements of banks in Ukraine in 2011]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

5. Dani finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrainy za 2012 rik [Index financial statements of banks in Ukraine in 2012]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

6. Dani finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrainy za 2013 rik [Index financial statements of banks in Ukraine in 2013]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

7. Dani finansovoyi zvitnosti bankiv Ukrainy za 2014 rik [Index financial statements of banks in Ukraine in 2014]. Available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097.

8. Byuleten Nacionalnogo banku Ukrainy [Bulletin of the National Bank of Ukraine]. Available at: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13617293>.

9. Richni zvity Naczkomfinposlug. Oficijnyj sayt Nacionalnoyi komisiji, shho zdjysnyuye derzhavne reguljuvannya u sferi rynkiv finansovyh posluh [Annual reports of the National commission of Financial Services]. Available at: <http://www.nfp.gov.ua/734.html>.

References

1. Pro banky i bankivsku diyalnist: zakon Ukrainy vid 7.12.2000 r. 2121-III iz zminamy i dopovnennyamy. [On banks and and banking activities. Law of Ukraine N 2121-III] (2000,